

Medlemsbrev om din certifiering

FSC® C015573

PEFC™

Hej skogsägare!

Nu har Thomas Höijer gått i pension efter 25 år på Sydved och jag, Niklas Fogdestam, har tagit över som skogsbruksutvecklare tillika miljösamordnare och certifieringsansvarig. Jag ser fram mot att samarbeta med er och jag ber er höra av er med frågor kring certifieringen. Antingen direkt till mig eller via er egen Sydvedare. Ju fler frågor desto bättre.

Sammanfattning av medlemsbrevet

- Ny FSC-standard sedan 2020-10-01.
- Anpassad skötsel på 5% av fastigheten (utöver tidigare 5% NS/NO).
- Minst 3 högstubbar/ha i alla typer av avverkningar.
- Fler levande träd ska lämnas om hygget är över 4 ha.
- Minst 5 st träd per ha ska frihuggas i gallring för att utveckla naturvärden.
- Efter röjning och gallring ska minst 10% av stammarna bestå av löv.
- Glöm inte att den långsiktigt ekonomiska bärkraften i skogsbruket ska upprätthållas.

Som vi informerade om i fjolårets medlemsbrev så är en ny FSC®-standard införd från och med 1 oktober 2020. Den är publicerad på FSC:s hemsida (se.fsc.org) och där finns även några faktablad som beskriver delar av standarden på ett mer tydligt sätt än själva standardtexten gör. Vi har reviderat våra rutiner och dokument som är kopplade till standarden och bland annat gett ut en ny version av Generell Naturvård som bygger på FSC och PEFC, och som vi har utbildat våra virkesköpare och maskinförare i sedan 1 oktober.

Med detta medlemsbrev får du ditt exemplar av Generell Naturvård, som det är bra att bläddra igenom. Dels försöker vi förklara varför vi utför avverkningen på ett visst sätt, dels är det viktigt att du som självverksam följer kraven. Förutom Generell Naturvård innebär den nya standarden att du som skogsägare ska sköta minst 5% av din skog med ett annat fokus än ren produktion, så kallad Anpassad skötsel (ett tidigare arbetsnamn var Flexpott). Anpassad skötsel kommer vi att beskriva i den första delen av detta brev. Den övriga informationen i brevet beskriver de avvikelser och brister som noterades vid våra revisioner under 2020. Detta är viktigt att informera om så att de inte återkommer på revisionerna hos våra medlemmar i framtiden.

Eftersom Anpassad skötsel är en så pass stor förändring jämfört med tidigare standard så har vi valt att uppdatera alla överenskommelser. Din Sydvedare har ansvaret för detta men det gör inget om du på eget bevåg kontaktar din Sydvedare för att gå igenom och underteckna den nya överenskommelsen.

Krav på den certifierade fastigheten/fastigheterna

1/ Naturvårdsavsättningar (målklass NS eller NO i skogsbruksplanen)

Som du sannolikt känner till har du i ditt certifieringsavtal med Sydved avsatt minst 5% av din produktiva skogsmark för naturvårdsinriktad skötsel (NS) alternativt tänkt lämna orört (NO) för att naturvärdena ska bevaras eller utvecklas naturligt. Mer om detta kan du läsa under en rubrik i standarden som benämns 6.5.1 (Princip 6, Kriterium 5 och Indikator 1). Systematiken är bra att känna till när man ska leta sig fram i skogsbruksstandarderna.

Utöver detta standardkrav finns ett krav på ett visst inslag av lövdominerade bestånd på det certifierade markinnehavet. Detta står i standarden under rubriken 6.8.5.

Sydved

2/ Lövdominerade bestånd

Kravet är att minst 5% av den produktiva skogsmarksarealen som består av frisk och fuktig mark ska domineras av lövträd under merparten av omloppstiden. Detta innebär att man redan vid skogsbruksplanläggningen ska identifiera de bestånd som har lövdominans. Om dessa inte räcker till för att uppnå 5% ska man beskriva vilka bestånd som ska prioriteras för att bli lövdominerade i framtiden. Fuktighetsklassningen (frisk och fuktig mark) finns beskriven i skogsbruksplanen på beståndsnivå om planen är certifieringsanpassad.

Vill man veta hur stor del som berörs kan man alltså titta i sin skogsbruksplan och se vilka arealer som påverkas. Har man inte en aktuell skogsbruksplan ska bestånden blivit identifierade vid certifieringstillfället när du och din inköpare tecknade överenskommelsen om certifiering.

Det finns ett undantag i standarden från kravet att redan från start inneha en certifieringsanpassad plan. Undantaget gäller under de två första åren som certifierad skogsägare. Detta undantag innebär att större krav ställs på kunskap om hur det egna innehavet ser ut och ska skötas för att klara certifieringskraven. Naturvärdesbedömning måste då göras inför varje åtgärd.

3/ Anpassad skötsel, nytt tilläggskrav i den nya FSC-standarderna

Den nya standarden har fått ett tillägg när det gäller fokus på andra värden än de rent produktionsmässiga. Detta tillägg finns under rubriken 6.5.2.

Tillägget innebär att ytterligare 5% av den produktiva skogsmarksarealen ska skötas med fokus på att långsiktigt bevara och utveckla naturvärden och/eller sociala värden.

Alternativt kan man bedriva så kallat kontinuitetsskogsbruk på denna areal. Tillsammans med det tidigare kravet på minst 5% NS- och NO-arealer, som även gäller i den nya standarden, ska man alltså totalt ha en ambition att bedriva en anpassad skötsel på minst 10% av den produktiva skogsmarksarealen.

Syftet med kravet är att lyfta fram områden där markägaren har ett annat mål med skötseln än ren skogsproduktion.

Nedan beskrivs vilka alternativ som är godkända att ta med:

- a) Ytterligare områden som klassas som NS eller NO (enligt punkt 1 ovan).
- b) Områden med förstärkt naturhänsyn och specifika naturvårdsåtgärder (PF=produktion med förstärkt hänsyn).
- c) Områden som långsiktigt sköts som kontinuitetsskogsbruk eller luckhuggning med naturlig föryngring (olika typer av det som förr brukade benämnas blädningsskogsbruk).
- d) Områden med förstärkt hänsyn till upplevelsevärden och/eller lokal ekonomi (RF= rekreation med förstärkt hänsyn).
- e) Gäller norra Sverige och är kopplat till förstärkt hänsyn till renskötseln.

Eftersom det är ett tillägg jämfört med den nuvarande standarden innebär det att den som redan har avsatt större areal än de krav som finns på minst 5% NS och NO, enligt punkt 1 ovan, kan tillgodoräkna sig "överskjutande" areal.

Har man till exempel redan satt av 7% NS och/eller NO räcker det med att tillskapa ytterligare 3%, enligt ovanstående exempel, för att klara standardkravet.

Det som kan underlätta när det gäller att leva upp till det nya kravet är att man får utnyttja de lövdominerade arealer som man har identifierat, enligt punkt 2, om åtgärderna stämmer med något av exemplen a-d ovan.

Några exempel som kan vara aktuella:

- Områden kring bebyggelse med extra stor hänsyn till den sociala upplevelsen (gynna speciella trädslag eller "vackra" trädindivider). Kan för många vara att skapa ljusa utglesade lövskogar.
- Man kan, där det finns möjlighet, skapa ett stort inslag av naturvärdesträd (oftast sälg eller rönn) i beståndet. Detta för att på så sätt gynna särskilt utsatta arter som är i behov av speciella trädslag.
- En annan möjlighet är till exempel att lämna extra mycket död ved eller skapa bestånd med tydlig diameterspridning/skiktning. Detta för att skapa miljöer som det fanns gott om i äldre tiders skogsbruk.
- I områden med hög andel kantzoner och hänsynsytor kan man binda ihop dessa med produktionsskog så att man får ett varierat bestånd. Kantzonerna eller hänsynsytorna får dock inte räknas in i den avsatta arealen.
- Bestånd som innehåller mindre impediment insprängda i produktionsskogen kan utnyttjas och i dessa fall får även impedimenten räknas in i arealen. Dessa beståndstyper förekommer ganska frekvent i delar av södra Sverige.
- Mosaikmarker med tidigare kulturpåverkan såsom skogsbete, hagmarker, slätterängar.

Fler exempel finns beskrivna i standarden för den som vill ha vägledning.

Skogsbruksplanläggaren ska leta fram och beskriva dessa bestånd så att du som skogsägare kan välja vilka prioriteringar du vill göra. Beskrivningen ska innehålla en målbild för beståndet samt vilken skötsel som rekommenderas för att nå målet.

En viktig begränsning när det gäller avverkningen i alternativen b-d är att man inte får avverka mer än högst 50% av den ursprungliga volymen vid varje enskilt avverkningstillfälle.

Avverkningen ska leva upp till kravet att skötseln har ett annat huvudsyfte än normal skogsproduktion. Skulle målet med skötseln kräva ett större uttag så går det att göra avsteg från kravet för högsta uttagsnivå.

Eftersom 5% Anpassad skötsel är en stor förändring jämfört med den nuvarande standarden kommer en uppdatering av Sydveds överenskommelser om skogsbrukscertifiering att ske. Om man inte kan visa senast den 1 oktober 2021 att man har 5% anpassad skötsel blir FSC-certifieringen inaktiv.

Fastighetsinnehav under 20 ha produktiv skogsmark är undantagna detta krav tills vidare. De certifieringsanpassade planer som framställts under 2020 och framåt uppfyller standardens nya krav men för den som har äldre planer behöver Anpassad skötsel beskrivas i överenskommelsen om skogsbrukscertifiering.

Främmande trädslag

Hybridasp, poppel, hybridlärk, europeisk lärk, contortatall och alla granar utom vår inhemska Rödgran (*Picea Abies*) definieras som främmande trädslag.

I nya standarden har man en begränsning avseende hur stora arealer som får etableras med ovanstående trädslag. Gränsen är satt till maximalt 5% av markinnehavet (produktiv skogsmark i förra standarden). Man måste räkna in alla arealer som etablerats efter november 1994 (tidigare var gränsdragningen efter 1/1 2009).

Detta betyder för vissa skogsägare att man snabbare slår i "tak" när det gäller möjligheten att öka sina arealer med främmande trädslag.

De arealer som etablerats före november 1994 påverkas inte av 5%-gränsen utan här är det fritt fram att återetablera med främmande trädslag. Detta kan man läsa om på punkt 6.10.1.

Obs! Alla som etablerat främmande trädslag ska vidta åtgärder så att självspredning inte sker.

Etablering av vindkraft och övrig markomvandling (omvandling av skogsmark till annat ändamål)

Det finns tydliga rutiner och begränsningar för etablering av vindkraft och annan markomvandling (exempelvis bergtäkt och grustäkt). Reglerna finns under punkt 6.9.1 & 6.9.2

Omvandlingen av mark får omfatta högst 5% av skogsmarksarealen. Vid etablering av vindkraft ska varje vindkraftverk beräknas motsvara 1 hektar markomvandling (inkluderat ledningar och vägbyggnation). För att kompensera för markomvandlingen ska samma areal (1 ha per verk) avsättas för naturvårdsändamål eller social hänsyn (punkt 6.5.1 & 6.5.2 som beskrivits tidigare). Fastigheter under 20 ha produktiv skogsmark berörs inte av detta kompensationskrav.

Obs! Etablering av enskilda vindkraftverk berörs inte heller av kompensationskravet.

Etablering får inte ske så att nyckelbiotoper eller områden med höga bevarandevärden hotas eller skadas.

Nya krav vid föryngringsavverkning respektive gallring (läs mer i **Generell Naturvård)**

I flera år har vi misslyckats med det relativt enkla kravet om minst 3 högstubbar/ha. Därför inför vi nu kravet i alla typer av avverkningar, även förstagallringar, för att skapa en vana hos alla inblandade. Färsk död ved är ett av de viktigaste substraten för skogens rödlistade arter.

Det finns en ganska stark opinion i samhället som verkar för mindre hyggesstorlekar. För att slippa eventuella lagkrav är det bättre om detta bygger på frivillighet. Därför har den nya standarden högre krav på lämnad naturvård för större hyggen (>4ha i södra och >10 ha i norra Sverige). Om den ”kala” ytan är större än 4 ha i Sydveds verksamhetsområde får man inte tillgodoräkna sig den andel naturvärdesträd eller stormfasta träd som står i hänsynsytor. Man måste därför lämna 10 levande träd per hektar utöver de som står i kantzon eller hänsynsyta.

Efter de uppföljningar som gjorts på föregående standard har man upptäckt att det finns för få naturvärdesträd när det är dags att föryngringsavverka. Därför har man bestämt att det arbetet ska påbörjas redan i gallringsfasen. Nytt krav är att minst fem träd per ha i gallring ska ges goda livsbetingelser för att utvecklas till naturvärdesträd. Välj i första hand ädellöv, asp, sälg eller rönn. Efter röjning och gallring ska minst 10% av stammarna vara löv där förutsättningar för detta finns. Finns det inte minst 10 % lövstammar ska alla lövstammar sparas. Lövträdsandelen inkluderar även löv i angränsande kantzoner och hänsynsytor.

Några viktiga erfarenheter från 2020 års revision

Uppdaterad skogsbruksplan

En återkommande brist, även denna gång, är att skogsbruksplanen är för gammal (huvudregeln är max 10 år gammal) och därför inte speglar skogstillstånd eller naturvärden. I normalfallet ska en ny plan beställas minst ett år före dess utgång för att bli klar inom föreskriven tid. För den som uppdaterar sin plan löpande, speciellt gäller detta på större markinnehav, gäller att man regelbundet även måste gå igenom sina naturvärden för att se om det finns skäl för åtgärder eller omprioriteringar.

Meddela din Sydvedare om du har ordnat med en ny plan genom någon annan eller om du vill beställa en ny plan så att vi kan uppdatera certifieringsöverenskommelsen med er.

En annan brist är att ägandeförhållanden inte stämmer med vad som angavs i det ursprungliga avtalet, en fastighet kan ha köpts till eller sålts eller så har man genomfört ett generationsskifte. Glöm inte att anmäla dessa ändringar till din Sydvedare så att denne kan uppdatera uppgifterna.

Gynna löv vid röjning

Vid skogliga åtgärder, framförallt röjningar, har vi i flera fall upptäckt att skogsägaren eller entreprenören röjt bort befintligt löv i för stor utsträckning. Beståndet har därför inte klarat certifieringskravet på minst 10% (av stammarna) löv i beståndet inkluderande det löv som finns i kantzoner och hänsynsytor.

Stormfasta träd efter föryngringsavverkning

Det förekommer även att man i flera fall vid föryngringsavverkning har lämnat allt för få levande träd, med samma grovlek eller grövre som de avverkade träden. Meningen är ju att större kala ytor ska brytas av med minst 10 levande träd/ha så att hyggesintrycket bryts. I första hand lämnar man naturvärdesträd och om det inte räcker fyller man på med stormfasta träd. Som stormfasta träd räknas tall och lövträd.

Certifierad entreprenör

Vid entreprenörsanlitande gäller att den man anlitar är PEFC-certifierad så att alla certifieringskrav är säkerställda. Be din Sydvedare om en checklista vid behov.

Krav på produktion

Standarden ställer inte bara krav på naturvård utan även att fastighetens skogsbruk är ekonomiskt hållbart. Våra revisorer kommer varje år med en lång lista på eftersatta röjningar och gallringar. Glöm inte att kika i planen då och då och ta ställning till planläggarens förslag för att bedriva ett skogsbruk med god ekonomi

Om du inte hinner röja själv så hjälper vi gärna till med att ordna jobbet genom någon av våra duktiga entreprenörer. I standarden är det bland annat formulerat så här:

PRINCIP 5: UTBYTTE AV SKOGEN

Certifikatsinnehavaren ska på ett effektivt sätt förvalta den mångfald av produkter och andra nyttigheter som finns på skogsbruksenheten så att den långsiktiga ekonomiska bärkraften samt miljöfördelarna och de sociala fördelarna upprätthålls eller förbättras.

Avslutningsvis

Detta var lite om den nya certifieringsstandarderna för FSC och erfarenheter från 2020 års revision. Om det är något du undrar över och som behöver förtydligas kan du kontakta undertecknad eller din Sydvedare.

Vår erfarenhet så här långt är att det inte är särskilt svårt att identifiera områden som passar såväl skogsägaren som FSC för att användas som Anpassad skötsel. Många har mer NO/NS än 5% redan idag och många kan även använda sig av befintliga PF-bestånd.

Det författarna av standarderna vill ha är ett mer diversifierat skogsbruk som både står mer robust mot klimatförändringar och som gynnar vår biologiska mångfald. Vi hoppas att ni vill fortsätta vara certifierade och bidra till svensk skogsindustris starka förtroende!

Med vänliga hälsningar

Niklas Fogdestam, miljösamordnare på Sydved

Telefon: 070-55 88 22 1

E-post: niklas.fogdestam@sydved.se

Medlemsbrev 2021 / mars 2021